

Előfizetési árak:
Egy évre — 32 — K
Félévre — 18 — K
Negyedévre — 8 — K
Egy hóra — 2/70 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-u. 1. hová a hirdetések, előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal veszi föl. Azonkívül az összes hirdetői irodák. :: ::
Megjelenik vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap d. n. 5 órakor

Nagybecskerek, 1917.

XLVI. évfolyam, 94. szám.

Kedd, április 24.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távirati jelentései. —

Az oroszok nem akarnak különbékét.

Háboru a béke körül. — Az oroszok visszautasították a különbékét. — A bolgár hadügyminiszter a békéről. — Az oroszországi zavarok. — Höfer mai jelentése.

Háboru a béke körül — Az oroszok nem akarnak különbékét.

Budapest, ápr. 24. Rotterdamból sürgönyzik: Szentpétervárról jelentik:

A munkások és katonák bizottsága végleg elutasította a különbéke eszméjét.

Budapest, ápr. 24. Stockholmból sürgönyzik:

A nemzetközi szocialista konferencia dolgában a svéd politikusok bizalmatlanok álláspontot foglalnak el. Anglia minden eszközzel meg akarja gátolni az angol, francia és orosz szocialisták részvételét a kongresszuson. Az orosz határállomásokon angol tisztek vizsgálják az utleveleket.

Az orosz szocialisták kijelentették, hogy a szocialista konferencia ahogy azt Branting tervezi, nem járhat a békére kedvező eredménnyel, mert a konferenciának semmi kézzel fogható alapja nincs. Hogy a konferencia sikerrel járjon, ahhoz szükséges volna az egyes hadviselő államok belső kényszerbékéjét megszüntetni, mert a szocialista többségek sohasem egyezhetnek meg a kisebbségekkel. Másodszor szükséges azon alapelvek elfogadása, hogy egyik hadviselő sem törekszik annexióra és hadikárpótlásra. Harmadszor a nemzetiségi kérdések kielégítő megoldása s negyedszer azon elv elfogadása, hogy béketárgyaláson megállapítsák s nemzetek és országok jövődö programját is.

Stroen szocialista vezér rámutatott arra, hogy Anglia azzal agitál, hogy rövid idő kérdése amikor Németországban kitör a forradalom. Megállapítja, hogy nem hisz a német forradalomban és sokkal inkább kitörhet a forradalom Francia vagy Olaszországban.

Az oroszországi események még forrásban vannak. A különbékét károsnak tartja a világ proletárjainak szempontjából.

Budapest, április 24. Stockholmból sürgönyzik:

Bjorgberg szocialista vezér Haparandából visszaérkezett Stockholmba. Előzetesen beszélt Thomas francia miniszterrel, aki Haparandán keresztül Szentpétervárra utazott.

A bolgár hadügyminiszter a békéről.

Budapest, ápr. 24. Szófiából sürgönyzik:

Neidenoff hadügyminiszter a békekötésokről folytatott beszélgetése közben ama reményének adott kifejezést, hogy a béke már semmi esetre nincs messze. Az orosz forradalom bizonyára nem marad egyedül, hanem már entente-államokban is követésre fog találni. **A négyes szövetség kormányai már minden előkészületet megtettek, hogy a béketárgyalásokkal összefüggő kérdéseket tisztázzák.**

Anglia harmadfél millió halottat és sebesültet veszített a háboruban.

Budapest, ápr. 24. Hágából sürgönyzik:

Egy diplomáciai személyiség közli, hogy az angolok a háboru eddigi folyamán március végéig **778.800 halottat és 1,750.000 sebesültet vesztek.**

A skandináv államok tanácskozása.

Budapest, április 24. Stockholmból sürgönyzik:

Gusztáv svéd király ideérkezett a dán király fogadására, aki hétfőn érkezett ide. A királyok találkozása kapcsán a három skandináv miniszter is közös konferenciára ült össze.

Kormányválság Angliában.

Budapest, április 24. Hágából sürgönyzik:

Ideérkezett londoni jelentések szerint, Lloyd George állása megrendült, miután a kormány a polgári szolgálat kérdésében súlyos hibákat követett el.

Az oroszországi zavarok.

Budapest, április 24. A Temps jelentéi Szentpétervárról:

A fronton levő hadsereg és a tauriai paktóban levő háborus izgalom között az ellentétek mind nagyobbak és mindjobban kielesednek. Bruszilov tábornok a délnyugati hadsereg nevében táviratozott az ideiglenes kormányhoz,

tiltakozzék az alkotmányozó országgyűlésnek Szentpétervárra való összehívása ellen, mivel ott a nemzetközi elméletek egészen elvadithatnák a képviselők szellemét. A délnyugati hadsereg követeli hogy az alkotmányozó országgyűlés Moszkvában összeüljön.

Orosz-román-francia tanácskozás.

Budapest, április 24. Szentpétervárról sürgönyzik:

Gucsko tábornok, a francia katonai misszió, Bratianu miniszterelnök és más román tisztek részvételével tanácskozás volt. Gucskov közben kihallgatáson jelent meg a román királynál, aki elutazása előtt még egyszer tanácskozott a hadseregpáncsnokkal, Bratianu miniszterelnökkel és a román hadügyminiszterrel.

Kina hadüzenete Németországnak.

Budapest, ápr. 24. Stockholmból sürgönyzik:

Pekingi félhivatalos lapok kijelentik, hogy Kina még e héten megüzeni a háborut Németországnak.

Höfer mai jelentése.

Budapest, ápr. 24. Höfer altábornagy a vezérkar főnökének helyettese jelentéi:

Sehonnan sem jelentenek fontosabb eseményt.

Tisza István gróf Bécsben.

Budapest, április. 24. Bécsből sürgönyzik:

Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel ide érkezett s délelőtt tanácskozott Czernyn gróf külügyminiszterrel. A miniszterelnök valószínűleg a királynál is megjelenik kihallgatáson. Tisza több napig marad Bécsben.

Tömörkény István meghalt.

Szeged, ápr. 24. Tömörkény István a jeles magyar író a szegedi múzeum igazgatója ma reggel itt meghalt. Tömörkény a magyar nép lelkének és életének kiváló ismerője volt s a magyar népeletnek egyik legavatottabb tollu írója, akinek halála érzékeny vesztesége a magyar irodalomnak. Halála úgy Szegeden, mint a legszélesebb körben mély megindulást kelt.

A dunai halálhajó.

Budapest, április 24. A Zrinyi hajót, amelynek utasai közül 141-en fulltak vízbe, ma délelőtt bevontatták az óbudai hajógyárba. A Dunaparton mindkét oldalon nagyszámu közönség nézte a halálhajó vontatását.

Kitartani!

Nagybecskerek, ápr. 24.

Mintegy három hónapunk van az új termésig, amikor Magyarország áldott földje, amely a világháború három esztendei pusztítása közepette ellenségeink minden kiéheztető terveire ellenére is ellátott bennünket, ismét kiadja a kenyeret.

Ez a három hónap rendkívül nehéz lesz. Be kell vallani, hogy az élemezés tekintetében sohasem állottunk olyan szűken mint most.

Készleteink fogytán vannak. Minden szem gabonára, minden marék lisztre vigyáznunk kell. A kormány a legmesszebb gondossággal és körültekintéssel beosztotta a még meglévő készleteket, úgy hogy biztosíthatta az ország lakosságának ellátását az új termésig, de csak a legszűkebb adagolás és a legszigorubb ellenőrzés mellett.

A lakosságnak az új termésig hátralevő idő alatt még fokozottabban le kell szállítani igényeit s önmegtartóztatásával, türelmével, kitartásával lehetetlen tenni ellenségeink gonosz és embertelen szándékát, hogy ha fegyverrel nem bírnak velünk, hát a közellátás megnehezítésével gyúrjenek le bennünket.

Három éven keresztül ez nem sikerült nekik, sőt ők maguk is olyan nehézségekkel küzdenek már mint mi s az ő helyzetük hova-tovább súlyosabb és tarthatatlanabb lesz, mert a buvárhajók munkája egyre eredményesebb.

Az általános jelszó tehát az elszánt kitartás legyen. A magyar nép kemény nép mindenben s ezt a keménységét mutassa meg itt is ellenségeinknek.

A kitartás annál könnyebb lehet, mert számos jel arra mutat, hogy a háború sikeres befejezéséhez közeledünk.

Ugyszólván az utolsó percekben vagyunk. Minden nép kifáradt s az ellenséges népek is egyre jobban sürgetik a megváltó békét. Nem szabad tehát nekünk előbb kimerülni.

Ne hagyják el a nemzetet, népünket azok a nagy tulajdonságai, amelyek a ránk zúdult világ tulerejével szemben eddig győzelemre segítettek bennünket.

Mindenki tanúsítsa a legnagyobb önmegtartóztatást, mindenki szigorúan tartsa be a szabályokat, mert a haza legszentebb érdekei ellen vét, aki ma türelmetlenségével s elégedetlenségével súlyosítja a helyzetet.

Az utolsó nagy hazafias erőfeszítésről van szó s bizunk benne, hogy a közönség úgy mint eddig, most az utolsó órákban még inkább teljesíteni fogja kötelességét s hittel, bizalommal elszántan kitart.

HIREK.

Városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, ápr. 24.

Nagybecskerek város képviselőtestülete tegnap délután dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével közgyűlést tartott.

A közgyűlés csöndben folyt le s csak a közlélmény körül hangzott föl napirend előtt felszólalás, amelyre a polgármester a viszonyoknak megfelelő s a közönséget türelmeire s kitartásra serkentő választ adott.

A közlélmény

kérdését napirend előtt Kuszling János hozta föl, aki fölpanaszolta a liszt- és kenyérelosztás körüli bajokat, a burgonya és főzelékhiányt s kérte a tanácsot, hogy hathatósan intézkedjen a bajok orvoslása iránt.

Dr. Perisics Zoltán polgármester ismertette a tanács intézkedéseit, amelyeket a város közlélménye és a lakosság ellátása érdekében tett s a bajok és hiányok a háborús helyzet nehézségeiben rejlenek. Ezek a nehézségek az egész világon, ellenségeinknél is megvannak s türelmelemmel s önmegtartóztatással kell viselni azokat. Jussan a közönség annak

belátására, hogy a háborúban nem lehet úgy élni, mint máskor s mindenki igyekezzék fokozott takarékossgal és kitartással megküzdni a nehézségekkel, különösen most, az utolsó néhány hónapban. A város vezetősége egyébként minden tőle telhetőt el fog követni, hogy a helyzetet enyhítse.

A közgyűlés a polgármester választát egyhangulag tudomásul vette.

A tárgysorozat.

A tárgysorozat folyamán a polgármester bejelentette, hogy a városnak I. Ferenc József halála alkalmából kifejezett részvéte tudomásul vétetett.

A vármegye törvényhatósága jóváhagyta a város 1917. évi költségvetését, a számadásokat, a hadikölcsönre való jegyzését stb.

Az esküdtek alaprajstromának összeállítására kiküldendő bizottságba megválasztották Krsztics Jánost és Baaden Károlyt.

A Katinca-pusztai bérletéről szóló jelentés a kezelés szép eredményről tesz tanúságot, amit a közgyűlés örvendetesen vett tudomásul.

A városi jövedékek már kedvezőtlenebb eredményt mutatnak föl, aminek oka a helypénz s a forgalom csökkenése. A vásárok is csak egy naposak voltak, a rakpartvám is esett, a városi mérleg sem jövedelmezett, mert nem volt mit mérni rajta.

Barát Jenő gyémánt fizetését a háború tartamára 2000 koronára fölemelték, hasonlóképpen fölemelik a városi szegényház lakóinak s az orosz foglyok élelmezőjének díjtételeit is.

Elhatározza továbbá a közgyűlés, hogy az állami méneknek (magánvállalkozóknak való kiadásánál a város is vállalkozni fog a mének kezelésébe vételére.

Az adókövető bizottságba a képviselőtestület a maga részéről Mayer Henriket és Zsembery Pált választja meg tagoknak.

Végül még több kisebb jelentőségű ügyet intézett el a közgyűlés felszólalás nélkül s miután hitelesítőül kiküldték: Lendvay Márton, Lafleur Péter, Eckstein Samu és Czvejanov Dusan képviselőtestületi tagokat, az ülés véget ért.

— A német hivatalos jelentés április 23-ról. A miniszterelnökség sajtóosztálya közli:

A német nagyhódászállás jelentései:

Nyugati harcok:

Ruprecht trónörökös hadserege: A tüzéségi harc Loos és az arras-crambrai vasut mellett tegnap is tartott. Lenstől északnyugatra angol rohamospartok 500 méter szélességben benyomultak legelő levő árunkba. Ezeket ellentámadásunkkal visszavertük. A tüzelés az éjszakán át is erős maradt. Ma reggel pergtűz után széles arcvonalon megkezdődtek a gyalogsági harcok. A német trónörökös hadserege: Délelőtt csak Soissonstól északra fokozódott a tüztevékenység. Délután kezdte az Aisne mentén és a Champagneban a tüzések ismét növekvő hevesseggel támadtak egymásra. A Chemin des Dames hegyháton kézigranát harcok zajlottak le. Bille au Boistól északnyugatra a franciák egy erős támadása súlyos veszteségükkel összeomlott. Prosnés és a Suipe mélyedés közt történt előretörések az ellenségre nézve semmiféle előnnyel sem jártak. A Mont Lauton Corvillerstől délnyugatra és a franciák állásába benyomulásunk alkalmával St. Marie a Pytől délre több mint ötven foglyot ejtettünk. Albert württembergi herceg hadserege: Nincs újság. Repülőink lövéseikkel négy ellenséges kötött léggömböt felgyújtottak és légi harcokban 11 repülőgépet szedtek le. Richtofen báró százados 46-odszor, Molff hadnagy huszonharmadszor maradt győztes. Richtofen báró vadász-különítménye tegnapig száz ellenséges repülőgépet lőtt le.

Keleti harcok:

Az orosz tüzéség vonalainkat több ízben élénk tűz alatt tartotta, amelyet erőteljesen viszonztunk. Román repülő bombákat dobtak Lida környékére, amelyet Molodecnó és Turez ellen (Minsktől északnyugatra, illetőleg délnyugatra) intézett légi támadással toroltunk meg.

Macedon arcvonal:

A Vardar keleti partján és a Doiran-tótól délnyugatra heves ágyutűz, amelyet csak a Doiran-tónál követett egy angol támadás. Ezt a bolgár csapatok visszaverték. A harcba a levegőből egyik repülőrajunk is beavatkozott. — Ludendorff.

— Katonai kitüntetések. A király megparancsolta, hogy Prohaszka Lipót 29. gy. ezr. századosnak és Hornpostel János 29. gy. ezredbeli tartalékos hadnagynak az ellenséggel szem-

ben tanúsított vitéz magatartásáért a legfelső dícsérő elismerés a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék.

Ugyancsak megparancsolta a király, hogy Gencsy Gyula ny. huszárszázados, nagyikindai nagybirtokosnak a háborúban teljesített kitünő szolgálatai elismerésül a legfelső dícsérő elismerés tudtul adassék.

— Köszönet. A nagybecskereki keresztény nőegylet céljaira a Nagybecskereki Népbank igazgatósága 30 koronát adományozott, mely adományért köszönetet mond Szalay Józsefné elnök.

— Ferenc József-alapítvány. A nagybecskereki református egyház annak idején Ferenc József elhunytá alkalmából elhatározta, hogy az elhunyt király emlékét fenntartó alapítványt létesít I. Ferenc József néven. Ez alapítványra eddig 600 korona gyűlt már össze, mely hadikölcsönben kamatozik. Az alapítványhoz több hozzájárultak több-kevesebb összeggel. Így 10 koronát adtak: Győri első takarékpénztár, Pestmegyei abonyi takarékpénztár, Rimaszombati takarékpénztár, Nyiregyházi takarékpénztár, Szentesi takarékpénztár, Módosi takarékpénztár, dr. Kiss János, dr. Nagy Dezső, Szalay József, dr. Wattay Pelbárt Dezső, Wattay Pelbárt Endre, Sebestyén Károly, Fülep György. 20 koronát adott a Komáromi első takarékpénztár. 25—25 koronát adott a Közgazdasági bank, a Mezőturi központi takarékpénztár és Bajai takarékpénztár. 38 koronát adott Kovács Imre volt nagybecskereki, jelenleg budapesti kereskedő 50—50 koronát a Keresztény nőegylet, a nagybecskereki Hungária gőzmalom és Torontálmegyei központi hitelintézet, kiknek ezután mond köszönetet a református egyház elnöksége.

— Április 30-ika a fémbeizolálás utolsó terminusa. Minden késedelmező, akinek még beizoláltatásra kötelezett fémei vannak a saját érdekében és a honvédelem érdekében cselekszik, ha fémeit mielőbb beizoláltatja a hivatalos fémbeizolálóknál, amelyeknek ellenértékét rögtön készpénzben a hatóságok által ellenőrzött áron tartoznak kifizetni.

— Koronázási sorleg. A világháború legörvendetesebb legszebb magyar eseményének a budavári koronázásnak méltó emlékeztetere koronázási sorleg hoz forgalomba a honvédelmi miniszterium Hadsegélyező Hivatala. A sorleg kétféle nagyságban, megkapó művészi egyszerűséggel készült és bizonyára sohasem fog hiányozni magyar családok és társaságok pohárszekrényéről, hogy a nagy nap évfordulóján az ifjú királyi párra köszöntsék. A sorleg ár 24, illetve 30 korona. Az egész haszon az elesett hősök özvegyei és árvái javára jut. Kaphatók Budapest előkelő műkereskedésében, ugyszintén a vidéken. Megrendelhetők közvetlenül a hivatalnál is.

— Pályázat a honvédtisztképző iskolákba. A honvédelmi miniszter a soproni honvéd főreáliskola és a Ludovika Akadémia I. évfolyamába való felvételre pályázatot hirdet. A honvéd főreáliskolába való felvételre a közép (polgári) iskola IV. osztályának, a Ludovika Akadémiába való felvételre pedig ezuttal kivételesen a VII. középiskolai osztály sikeres elvégzése jogosít. A főreáliskolába csak a betöltött 14 életévvel lehet belépni, a Ludovika Akadémiára pedig az 1900 és 1901 évi szü-

Magyar

találmány, magyar készítmény nem ért még el olyan sikert, mint a Diana sóborszesz. Évről-évre rohamosan emelkedik a fogyasztás s ma már közel évi 15.000.000 palack Diana sóborszesz kerül fogyasztásra kizárólag Magyarországon, de az

ország

határain túl is eljutott már e páratlan szer hírneve. Tengerentúli államokban ép úgy ismerik és fogyasztják, mint idehaza. Magyarok, ha külföldre utaznak, okvetlenül magukkal viszik, mert aki egyszer megszokta, nem tud már megenni nélküle. Igazán: szerénytelenség nélkül elmondhatjuk, hogy

nem volt

még készítmény, mely ilyen rövid idő alatt ilyen páratlan népszerűségre, közkezdveltségre tegyen szert s ennyire nélkülözhetelenné váljék. Ha kutatjuk e siker okait, azt látjuk, hogy nem a reklám, nem a szervezési munka, nem a kínálat hozta létre ezt a esodálatos sikert,

hanem

az az egyszerű tény, hogy aki egyszer bármilyen bajánál a Diana sóborszeszhez folyamodott segítségért, e biztos hatású házi szerben föltétlenül megtalálta amit keresett s ezért aztán később is állandóan ragaszkodott hozzá, kijelentvén, hogy amíg csak

lesz

a világon Diana sóborszesz, házból ki nem hagyja fogyni. Ára 130 fillér. — Kapható mindenütt.

Főelárúsióhely: Diana Kereskedelmi Részv. - Társ. BUDAPEST, NÁDOR-UTCA 6. sz.

MODERN MOZI

TELEFONSZÁM 312 és 47.

Szerdán, április 25-én 2 előadás, d. u.
7 órakor mérsékelt helyárakkal, este
fél 9 órakor rendez helyárakkal

— Bűnügyi dráma! —

A titokzatos kötél-táncos.

Bűnügyi artista dráma 4 felvonásban.

Gyönyörű kíséző műsor.

Helyárak:

Mérsékelt: páholyülés 80 f., I. hely 70 f.,
II. hely 60 f., III. hely 40 f. — —

Rendez: páholyülés 120 K., I. hely 100 K.,
II. hely 80 f., III. hely 50 f. — —

letésük pályázhatnak abban az esetben, ha nincsenek népfelkelő köteles korban. A Ludovika Akadémiában a honvéd tüzérségi szakra készülőket ezt a pályázati kérvényben megjelölni tartoznak. A felvételt vizsga előzi meg, mely augusztus havában tartatik meg a pályázók számára. Ellátási díj a főreáliskolában évi 800, a Ludovika Akadémiában pedig 1600 K.

— Fémbeváltó Nagybecsereken. A fémbeváltás még hátralevő rövid határidejére való tekintettel a Fémközpont most hivatalosan közli velünk, hogy Nagybecsereken a következő fémbeváltóhely működik: Berényi Bódog.

Radom.

— A sajtóhadiszállás engedélyével. —

A lengyel királyság osztrák-magyar közgazgatás alatt levő részében Lublin mellett Radom a legérdekesebb város, egyrészt szabályos építkezése, másrészt lengyel viszonyokhoz képest rendkívüli tisztasága miatt. Hosszú elnyúló főutcája, a Lublinska átszeli az egész várost. Itt van a kerületi parancsnokság is, amely a volt kormányzósági épületet lakja, azután az orosz bank félbemaradt új építkezése, a jókarban tartott Koszciuszko-park, két elég jól berendezett szálló és a két „cukierna” a jobb közönség találkozó helyei. A kormányzóság előtti szabad téren áll az orosz templom. Őt bearanyozott, messze ragyogó hátmatonyával az elmúlt orosz kényuralom vonásait helyezi rá a város képére. A főutcán ép úgy, mint a legtöbb mellékutcán jórészt nagyobb, egy- és kétemeletes házak sorakoznak. Egy régebbi városrész piacán, amelyet törvénypiacnak is neveznek, áll a régi, jelentékeny városháza. Egyik mellékutca volt banképületében van elhelyezve tágas irodáival a hadseregvasut parancsnoksága, amely Radomban székel. A főutca forgalma egész nap élénk mozgalmat, de különösen az esti séta idején vagy olyankor, mikor a kormányzósági palota előtt tizenöt ad a katonai zenekar. Mozgalmas élet van a zsidók által lakott régebbi városrészekben, amelyek a többi lengyel közép és kis várossal ellentétben feltűnően tiszták és épek. A 40.000 főnyi lakosság fele zsidó.

Nagyon fejlett a város iskolaügye, amelyet egy, a város által designált külön iskolabizottság szabályoz. Radomnak van egy filológiai gimnáziuma, még az orosz uralom idejéből, van egy magán-leánygimnáziuma, egy nyolcosztályos női kereskedelmi iskolája, tanító-és tanítónőképző-intézete és több magán-középiskolája. A 26 községi iskolát minden felekezet gyermekei látogathatják, de — mint minden lengyel városban — a zsidó tanulók alig veszik igénybe őket. Csak négy községi iskolának vannak tulnyomóan zsidó tanulói. A zsidó gyermekek oktatását — mint egész Lengyel-

országban — itt is az ugynevezett cheder-iskolákban végzik, amelyekből még vagy 30 áll fenn, néhány egészen kezdetleges állapotban, mindegyiket száz gyermek látogatja, 4—15 évesek. Mindegyiknek egyformán szerencsétlen egészségügyi és pedagógiai viszonyai vannak (ép úgy, mint Lublinban és a többi lengyel városban), bár a kerületi parancsnokság a lehetőség szerint igyekszik megjavítani őket. Érdekes, hogy egyes cheder-iskolákat már alaposan modernizáltak. A héber nyelv tanítása ugyan mindegyikben tulnyomó (napi négy órával), de a tanítást legalább tiszta külsejű, javarészt jól képzett tanítók végzik tágas, tiszta tantermekben. Ezekben a modern cheder-iskolákban, amelyeket egy zsidó közművelődési társaság tart fenn, naponta egy órai lengyel és német tanítás is van, több helyen franciát is tanítanak, azonfölül a számtani és egyéb reál-tárgyak oktatását is érdemes, modern tanítók végzik. A közművelődési társaság esti továbbképző-tanfolyamokat is rendez zsidó gyermekek és lányok számára. Általában a radomi zsidó lakosság művelődési viszonyai — a hitközségben befolyásos haladó vezetőférfiak munkája következtében — kedvezőbb alakulnak, mint egyéb lengyel városokban. Pedig a 20.000 főnyi zsidó lakosságból 15.000 teljesen szegény. Ipart íznek ugyan, de nincs foglalkozásuk és támogatásra szorulnak, amelyet eddig a német és amerikai jótékonyági egyesületek, valamint az Alliance Israélite bocsátott a segítő-bizottság rendelkezésére. A zsidó lakosság legnagyobb része a chassidikus irányzathoz tartozik, többnyire külföldi csodarabbik hívei és azok befolyása alatt állnak. A község által fenntartott két nagy templomon kívül 150 kisebb imatermük és imaházuk van. A segítő-bizottság különféle jóléti intézményeket — főképp gyermekmenhelyeket, népkonyhákat és beszerzési helyeket — tart fenn a legszegényebb zsidó lakosság segélyezésére.

Radomnak tekintélyes ipara van, főképp régi bőripara, amelyet a múlt század közepén német vállalkozók (Wittenhagen, Karsch) alapítottak meg, a belföldi nyersanyagok és az akkori nagy tölgyerdők cserzőanyagának feldolgozására. Ez a bőripar lassankint nagy gyártelepeket teremtett, köztük néhány a legmodernebb eszközökkel van felszerelve, mint például Adler Sámuel és 100.000 darab bőrt dolgozó föl, amelynek cserzőanyagát a külföldről szerzik be. Jelenleg hat nagy és számos kisebb bőrgyár dolgozik, a legtöbb még a régi eljárás szerint, de néhány már forgóhordókban végzi a cserzést, amely így hat év alatt kész. A gyárak ezelőtt főképp Oroszországban helyezték el áruikat, most a katonai szükségletek fedezésére dolgoznak, kisebb méretekben, mert a külföldi bőrök és cserzőanyagok beszerzése lehetetlen. A háborús viszonyok bizonytalanná tették e valaha virágzó ipar jövőjét, mert az Oroszországba való kivitel valószínűleg nagyon megnehezedik. Radomnak egyébként igen jelentékeny üvegipara is van, két üvegyára azonban jelenleg szünetel. E gyárak ezelőtt üvegeket készítettek az orosz egyedárukezelőség számára, azután átépítették őket templomi és disztingváltásra, amely naponta 600 négyzetmétert dolgozott föl belföldi anyagokból. Piacuk javarészt szintén Oroszországban volt, bár a Németországgal való verseny — a magas beviteli vámok dacára is — igen nehéz volt. Egy nagy teljesítőképességű keramikai gyár téglalemezeket készített a hazai nyersanyagból, a tűzálló opocnói és konszki agyagból. Azelőtt sokat termelt, naponta átlag 10.000 lemezt, de a háboru alatt beszüntette üzemét, mert a piac teljesen megbénult. A kisebb vasöntődéék és gépgyárak tulnyomóan a helybeli szükségleteket fedezik, különösen a bőrgyárakat és jelenleg többnyire jól el vannak látva munkával.

A mezőgazdasági iparágak itt is ép úgy megvannak, mint Lengyelországban mindenütt, de a sörfőzdék és pálinkaégetők nyersanyag híján mind szünetelnek: a sörfőzdék aszalóit vetemény és burgonyaszárításra használják.

A kerület közigazgatása és szakelődői rendkívül nagy gondot fordítanak iparra és kereskedelemre, valamint az igen virágzó mezőgazdaságra. A rendezett viszonyok várható bekövetkezésével megint beköszönt a régi virágzás e vidékre, aminek legjobb biztosítéka Radom lakosságának szorgalma. O. H.

Színház.

Heti műsor:

Április 24. Kedd: Négy a kislány. (Ujd.)
Április 25. Szerda: Grün Lili.
Április 26. Csütörtök: Világjáró. (Ujd.)
Április 27. Péntek: Világjáró. (Ujd.)
Április 28. Szombat: Csodacsók. (Ujd.)
Április 29. Vasárnap: Csodacsók. (Ujd.)

— A hivatalnok leány. Ráskay Ferenc darabja, amelyet tegnap este mutattak be nálunk Balláké, azok közé a darabok közé tartozik, amelyeknek a megismerése nélkül, semmi hiányt nem szenvednénk. Gyöngye színpadai kísérletezés, tele valószínűtlen naivitásokkal s nincs egy épkezláb alakja. Egy pillanatig sem lehet komolyan venni. A szereplők igyekeztek a sok naivitásból valamit kibogozni, de nem sikerült nekik. A fő női szerepet Vermes Alice játszotta, de ebből a lehetetlen szerepből még a legkiválóbb művésznő sem tud valamit csinálni. Játékából azonban folyton fejlődő képességeit ezuttal is meglehet állapítani. A többi szerepeket Balla Kálmán, Sándor Antal, Sz. Czákó Mici, Pataki Ferenc, Krémer Jenő, Csáky Margit, Nyárai Rezső, Guthi Sári, Párlagi Béla játszották, úgy amennyire lehetett. A színház zsufolva volt.

Torontálvármegye alispánjától.

10243—1917. szám.

315—33

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegyében megüresedett és a folyó évi rendezés tavaszi közgyűlésen választás útján betöltendő egy a VIII. fiz. osztálynak megfelelő fizetéssel és állomáshelyének megfelelő lakbérrel ellátott másodfőjegyzői és egy a VIII. fiz. osztálynak megfelelő fizetéssel és állomáshelyének megfelelő lakbérrel ellátott főszolgabírói állásra és ezeknek betöltésével esetleg megüresedendő más állásokra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állásokra pályázni óhajtanak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket az 1883. évi I. t. c. 1—3. §-aiban előírt feltételek egyidejű igazolása mellett és a 125902. B. M. rendeletben kibocsátott vármegyei ügyviteli szabályzatban előírt módon Torontálvármegye főispánja, dr. Dellimánics Lajos ur ömeltóságához címezve folyó évi május hó 15-ig hivatalomhoz nyújtsák be.

Nagybecskerek, 1917. évi április hó 9-én.

Jankó, alispán.

Meghívó.

A Sorger-féle Königsdorf-Albrechtsdorf és Giselenhaini védgátat építő és földmívelő részvénytársaság 1917. évi április hó 29-én d. e. 11 órakor tartja a Nagybecsereki takerék- és előlegelet mint részvénytársaság fel számolás alatt helyiségében ide

rendes közgyűlést.

Tárgysorozat:

1. Két jegyzőkönyvhitelesítő kirendelése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1916. évi zármérleg megállapítása és felmentvény megadása.

Ezen közgyűlésre van szerencsénk a részvényeseket az alapszabályok 11. és 12. §-ára való hivatkozással meghívni azzal, hogy a közgyűlés a jelenlevők számára való tekintet nélkül határozatképes lesz.

Kelt Nagybecsereken, 1917. évi április hó 22-én.

A Sorger-féle Königsdorf-Albrechtsdorf és Giselenhaini védgátat építő és földmívelő részvénytársaság:

Dr. Pollák Győző
jogtanácsos.

Franz J. L.
vezérigazgató.

VÉGE A KÁVÉHIÁNYNAK!

Keverjen egy pohár tejbe egy kávéskanálnyi FISCHER-féle PÖTKÁVÉ-t és édesítse meg egy kockacukorral. — Kitűnő ízű, tápláló reggelihez jut és cukorral is takarékoskodott. A FISCHER-féle FOLYÉKONY PÖTKÁVÉ kapható nagyban a FISCHER-féle FOLYÉKONY PÖTKÁVÉ R.-t. központi eladási irodájában. — Kicsinyben minden jobb fűszerkereskedésben

TELEFON: 10-22.

BUDAPEST, I., ÁTLÓS UT 22., 24., 26., 28. SZ. ALATT.

TELEFON: 10-22.

Torontálvármegye központi „József” kórháza
Nagybecskerek.

115—1917. ikt. szám. 313—3.2

Versenyárgyalási hirdetés.

Torontálvármegye központi „József” kórháza ruha és ágynemű szükségletét biztosítani kívánjuk, amiért is felkérjük mindazokat, akik ennek szállítását alantírt feltételek mellett elnyerni óhajtják, mintákkal elátott zárt írásbeli ajánlatukat „Torontálvármegye központi József kórház igazgatósága Nagybecskerek” címre 1917 május hó 15-ik napjának déli 12 óráig annál is inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe vehetők nem lesznek. Az ajánlatok borítékára ráírandó: Ajánlat a kórház 115—1917. ikt. számú felhívására.

- Ajánlat a következőkre nyújtandó be:
- 600 drb fehér lepedő színes csikkal 256 cm. hosszú, 155 cm. széles.
 - 30 drb fehér lepedő csik nélkül 256 cm. hosszú, 155 cm. széles.
 - 500 drb fehér párnahuzat 75 cm. hosszú, 50 cm. széles.
 - 450 drb fehér törülköző színes csikkal 115 cm. hosszú, 35 cm. széles.
 - 800 drb fehér ing színes csikkal 120 cm. hosszú.
 - 400 drb csinvatnadrág 100—120 cm. hosszú.
 - 250 drb csinvatcorset 55 cm. hosszú.
 - 150 drb csinvatsocknya 90—100 cm. hosszú.
 - 20 drb gyermeknadrág 65 cm. hosszú.
 - 20 drb csinvat gyermekcorset.
 - 20 drb csinvat gyermeksocknya.
 - 30 drb fehér gyermeking színes csikkal.

Szállítási feltételek a következők:

1. A szállítás a kiértékelés után 8 héten belül eszközözendő.
2. A leszállított áruknak az ajánlat mellékletét képező mintával egyezőnek kell lenniük. Meg nem felelés esetén a szállító cég veszélyére és kárára, annak megkérdése nélkül másutt szerzettetik be.
3. Az áruk szállítása Nagybecskerek-Béga-part vasúti állomás frankó eszközözendő, tehát szállítási és csomagolási költségmentesen.
4. Oly cég, mely a kórház igazgatósága előtt ismeretlen, arról, hogy szállítóképes és hogy jelen feltételeknek megfelelni tud, megbízhatóságáról, valamint arról, hogy áru magyar gyártmányok, az illetékes iparkamara által kiállított bizonylattal igazolni tartozik.
5. A kórház igazgatósága fenntartja magának azt a jogát, hogy a szállítani hirdetett mennyiségnél többet avagy kevesebbet is rendelhet, valamint arra való tekintet nélkül a beérkező ajánlatok közül szabad választási jogot.
6. Netáni per esetén a nagybecskereki kir. járásbírószék illetékes.

Nagybecskereken, 1917. évi április hó 17-én.

Az igazgatóság.

**TÉGLAÉGETŐ
MESTERT**

KERESEK AZONNALI
BELÉPÉSRE TÉGLAÉGETŐ
KÖRKEMENCÉHEZ

POPOVITS SOBOÁN
FELSŐELEMÉR.

**Díósadi Bodó János honvédszázados
aktuális háborus művei:**

- A nemzetközi jogok a háboruban.
- I. Szárazföldi háboru. 2.— K.
- II. Tengeri háboru 1.— K.
- A kémkedés békében és háboruban 1.— K.
- A franktirőr harc 1.— K.
- Montenegróiak a balkáni háboruban 1.80 K
- A világháboru és a hadijog 3.— K.

Megrendelhetők:

Minden nagyobb hazai könyvkereskedésben.
Főbizományos: Toldi Lajos könyvkereskedő, Budapest, II., Fő-utca 2. szám.

1460—1917. sz. 307—3.3

Pályázati hirdetés.

Perjámos községben üresedésben levő II-od segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhívom pályázókat, hogy képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket folyó évi május hó 15-ig hivatalomhoz annyival inkább adják be, mert a később érkezett vagy kelően fel nem szerelt kérvényeket figyelembe nem veszem.

- Az állás javadalmazása:
- Községtől fizetés 1000 korona.
 - Községtől lakbér 100 "
 - Drágasági pótlék 100 "
 - Allami fizeteskiegészítés 400 "

Összesen . 1600 korona

és a 158100—1916. számú belügyminiszteri rendelet szerint 450 korona háborus segély.
Perjámos, 1917. évi április hó 17-én.

Dr. Sal főszolgabíró.

Nagykikinda város polgármesterétől.

5634—1917. szám. 282—x.3

Pályázati hirdetés.

A főispán ur ömeltósága 3356—917. sz. rendelete alapján Nagyikinda r. t. városnál elhalálozás folytán megüresedett és a VIII-ik fizetési osztályba sorozott rendőrkapitányi állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás a VIII-ik fizetési osztály szerint megállapított évi fizetéssel, lakáspénzzel és ezen felül évi 1000 korona tisztátalánnyal javadalmazott.

Felhívom mindazokat, akik ezen állásra pályázni kívánnak, hogy az 1883. évi I. t.-c. 3. §-a VI-ik pontjában, illetve az 1912. évi LVIII. t.-c. 22. §-ában előirt minősítésüket és eddigi szolgálatukat igazoló okmányaikkal szabályszerűen felszerelt kérvényeiket 1917. év május hó 9-ik napjáig hozzám annyival is inkább nyujtsák be, mert az elkéssetten beadott kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagykikindán, 1917. évi április 7-én.

Majinszki Lukács s. k.
polgármester.

PEZSGÖSDUGÓT

használt, de nem töröttet, veszek 40 fillérért darabját, palackdugót 5 K kilóját utánvétellel. Előzetes tudakozódás szükségtelen. Uj palackdugóért csak minta ellenében tesztek legmagasabb árajánlatot.

Robicsek Adolf

Budapest,
Nefelejts-utca 15. szám.

Magánjáró gőzgépeket

- Kompond és stabil gőzgépeket
- Gőzcséplő garnitúrákat
- Magánjáró lokomobilokat
- Cséplőszekrényeket
- Esztergapadokat
- Herezfejtőket
- Elevátorokat
- Motorokat
- Gőzkekéket és
- Gőzkazánokat

javított állapotban vásárolnak
= készpénzfizetés ellenében =

FRIEDRICH TESTVÉREK
GÉPGYÁRA TEMESVÁR.

Sás-lábtörölők eladása.

A helybeli katonai állomásparancsnokság a katonaság szükségletére sás-lábtörölőket készítettett. Minthogy a készült lábtörölők mennyisége a szükségletet meghaladja, az említett parancsnokság a feles mennyiséget jótékony célra értékesíteni kívánja. A szolid kivitelű, 80×45 cm nagyságú lábtörölők darabja 2 koronáért az említett parancsnokság irodájában (Rudolf-laktanya) kapható.

Ház eladó

NAGYBECSKEREKEN, ötszobás urilakással.

Ugyanott eladók képek, könyvek, képes folyóiratok is. —
Közlelőbbit a kiadóhivatalban.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett fiu heti-fizetéssel azonnal felvételik

lapunk nyomdájában.

Tanulólánnyok

hetifizetéssel felvételnek

helyi nagyobb iparvállalatnál.

Hirdetések

jutányos árért közöl a

„Torontál”

pol. napilap kiadóhivatala.